

2011. február 7. - **A magyar történeti krónikákban sok olyan kifejezéssel találkozunk, melyek a korai magyar államszervezet elemeit, köztük a vérszerződést örökítették meg.** Talán nem is sejtjük, hogy milyen ősi időre megy vissza ez a magyar hagyomány. Mivel az elmúlt évtizedben ezt a témát csak néhányan érintették, és a legutóbb a korai magyar történelmet összesítő mű, a „Korai magyar történeti lexikon” egy szóval sem említi a magyarság számára meghatározó jelentőségű eseményt, a vérszerződést, magunknak kell utánajárni a témának.

Az a nemzetközi történész-orientalista szakirodalomból ismert, hogy a vérszerződés több szkíta-hun népnél volt és a társadalomszerveződésben fontos szerepet játszottak a vérrel való szerződési formák: a nemzetségek, majd a törzsek egyesítésében játszottak fontos szerepet. Ez a jogi aktus lerakta a szkíta és hun állam alapjait, talán ezért jegyezték fel az eskü szertartásrendjét a szkítáktól egészen a mandzsukig.

Az etelközi magyar állam

Az 1945. előtti a jogtörténészek és történészek között egyetértés alakult ki arról, hogy a vérszerződés egy ősi pusztai hagyomány lehetett, amelynek számos példája akad a külföldi történeti krónikákban. Ezeket a magyar kutatók az antik krónikákból alaposan összegyűjtötték. A jogtörténészek álláspontja ezen felül az, hogy ez a szertartás egyben a történeti magyar alkotmány alapját képezte, amely a törzsinél magasabb, állami szintre emelte a korábbi laza törzsek közti szövetséges viszonyt. Ez nem mást jelent, minthogy a magyar állam már Etelközben megalakult, így Szent István csak egy államreformot hajtott végre a 11. század legelején. Tegyük még hozzá ehhez egy fontos megállapítást: az Árpád irányításával létrejött állam nem a nyugati keresztény térítők közreműködésével, nem idegen minták alapján jött létre, hanem az ősi sztyepei hagyomány alapján!

Eskü a sztyeppén

A történeti forrásokból tudjuk, hogy a vérszerződés szokása ismert volt már a szkítáknál és a médeknel is, de ha végigolvassuk a különböző pusztai népekre vonatkozó kínai, mezopotámiai, perzsa, vagy éppen a belső forrásokat, akkor sokszor találunk ilyen szövetségkötési formáról szóló leírást.

A kínai krónikák többször említik azt, hogy a vérszerződés államszervező ereje már a hunoknál megvolt, és ez a fajta szövetségi forma továbböröklődött a sztyeppén Belső-Ázsiától a Kárpát-medencéig, a legkorábbi időtől egészen a késő középkorig. A legszebb esküvési szertartásokat a magyarul is megjelent Mongolok titkos történetében olvashatjuk.

Míg az Anonymus által leírt vérszerződés aktusát a hazai kutatók nagyjából hitelesnek tartják, addig az esküpontok valóságában már sokan kételkednek. Azt már sohasem tudjuk meg, hogy pontosan mi történt és mi hangzott el Etelközben, ahhoz azonban nem fér kétség, hogy a vérszerződési eskünek voltak pontjai, hiszen az eurázsiai pusztai népek vérszerződésében szintén voltak feltételek mindkét szerződő fél számára, amelyben meg kellett állapodni, hiszen mindenkinek tudni kellett, hogy mire köt szövetséget. Az elmúlt száz évben csak néhány jogtörténész és történész elemezte ezen szerződés pontjait. Magam azonban keleti krónikák feljegyzései, valamint mai folklór adatok analógiái alapján megpróbálom ismételtelen elemezni. **O**

brusánszky Borbála